

εταιρίαν μόνον τὸ ἀντίτιμον τῆς μεταλλικῆς ἀξίας τοῦ μεταλλοσῆμου καὶ τοῦτο κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκάστου προαίρεσιν.

32. Κατὰ πᾶσαν δὲ δεκαετίαν θέλει ἀνεγείρεσθαι καὶ ὁμοία στήλη, ἐν ἧ ἢ θὰ ἐγκολάπτονται ὁμοίως τὰ ὀνόματα τῶν εὐεργετῶν, τῶν βοηθῶν, καὶ τῶν ἀριστευόντων.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐγράψαμεν ἐκ τοῦ προχείρου, ἵνα χρησιμεύσῃ μόνον ὡς βάσις πρὸς σύνταξιν τοῦ κἀνονοτισμοῦ τῆς εταιρίας· ἀπέχομεν δὲ πολὺ τοῦ νὰ θεωρῶμεν αὐτὰ ὡς τέλεια ἢ καὶ ὡς τὰ καλλίτερα· τοῦναντίον μάλιστα παρακαλοῦμεν τοὺς συναδέλφους δημοσιογράφους ἢ καὶ πάντα πολίτην, καὶ ἰδίως τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαμένοντας νὰ ἐπιληθῶσι σπουδαίως τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ νὰ μᾶς φωτίσωσι μὲ τὰς παρατηρήσεις των, ἵνα συζητηθῇ καὶ δημοσίᾳ ὁ ὀργανισμὸς τῆς εταιρίας πρὸ τῆς καταρτίσεως αὐτῆς. Ταύτης δὲ τὴν σύστασιν θεωροῦμεν ἀναγκαιοτάτην διότι, ἐὰν μὲν μείνῃ ἡ Ἀνατολή, ὅπως ἔχει σήμερον, αἰωνίως θὰ φθισῆ καὶ ἀείποτε θὰ παρέχει περιπλοκὰς εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον. Ἄν δὲ τοῦναντίον διδῆ ὠθησίς τις πρὸς βελτίωσιν τῆς ἠθικῆς καὶ αὐξήσιν τῆς εὐημερίας, τότε ἡ Ἀνατολή, δυναμένη νὰ διαθρέψῃ δεκαπλάσιον τοῦ σήμερον ὑπάρχοντος πληθυσμῷ αὐτῆς, καὶ αὐτὴ μὲν θὰ εὐδαιμονήσῃ ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ εἰς τὴν Δύσιν θὰ παρέξῃ ἀνυπολόγιστα εὐεργετήματα, προσελκύνουσα ἢ ἀπορροφῶσα, οὕτως εἰπεῖν, τὸν πλεονάζοντα ἐκεῖ καὶ δυσπραγοῦντα πληθυσμὸν, καὶ καθιστῶσα αὐτὸν εὐδαίμονα ἐν τοῖς κόλποις τῆς.

Ἀθῆναι, λιμὴν θαλάσσιος.

ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται τὸ λάθος τοῦ νὰ μετατεθῇ ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου εἰς Ἀθήνας. Οἱ Βαυαροὶ, οἰκοῦντες χώραν μεσόγειον, δὲν ἐδύναντο νὰ ἐννοῶσι τὰ μεγάλα πλεονεκτήματα κατοικίας παραλίου· νομίσαντες δὲ, ὅτι διὰ τοῦ κλεινοῦ τῶν Ἀθηνῶν ὀνόματος ἤθελον καταστήσει τὴν Πρωτεύουσάν τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλείας λαμπροτέραν, ἠδίκησαν τὴν τε ἐπιστήμην καὶ τοὺς σημερινούς Ἀθηναίους, διότι, τοῦ μὲν ἐδάφους καλυφθέντος ἤδη ὑπὸ οἰκοδομῶν, ἔμειναν, ὡς ἦσαν, κεκρυμμένοι εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ἄπειροὶ θησαυροὶ ἀρχαίων

ἀριστοργημάτων· οἱ δὲ νέοι Ἀθηναῖοι, μακρὰν ὄντες τῆς θαλάσσης, ἔχουσι πολυδάπανον τὴν τε συγκοινωνίαν τῶν μὲ τὰ λοιπὰ τοῦ Βασιλείου μέρη καὶ τὴν προσπόρισιν τῶν ἀναγκαίων τοῦ βίου. Ἐὰν ἡ νέα πρωτεύουσα ἐκτίζητο εἰς τὸν Ἰσθμὸν ἢ εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἤθελεν ἔχει ὅλας τὰς ἐκ τῆς θαλασσοπλοίας εὐκολίας· τὸ δὲ ἔδαφος τῶν Ἀθηνῶν ἤθελε μείνει ἐλεύθερον δι' ἀνασκαφάς.

Ἄλλὰ τὰ γενόμενα οὐκ ἀπογίνονται· αἱ Ἀθῆναι εἶναι Πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, καὶ καθὼ τοιαύτη, εἶναι τὸ κέντρον, πρὸς ὃ, ὡς ἐκ περιφερείας, τείνουσιν ὅλα τοῦ Κράτους τὰ μέρη· ἐν τούτοις ὅλη ἡ Ἐπτάννησος, ἡ Πελοπόννησος, αἱ Κυκλάδες καὶ αἱ Σποράδες νῆσοι, ἡ Εὐβοία, τ' ἀνατολικά καὶ δυτικά παράλια τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ ὅλαι αἱ μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀνατολῆς πολιτικαὶ καὶ ἐμπορικαὶ σχέσεις διαμείβονται διὰ τοῦ Πειραιῶς, ἀπέχοντος τῶν Ἀθηνῶν ἑπτὰ χιλιόμετρα.

Καὶ ἐνόσω μὲν ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηνῶν ἦτο μικρὸς, αἱ ἀνάγκαι αὐτοῦ εὐκόλως οἰκονομοῦντο· τὸ μὲν διὰ τῶν προϊόντων τῆς Ἀττικῆς, τὸ δὲ καὶ διὰ τινος ἑξῶθεν εἰσαγωγῆς· ἀλλ' ἡ πρόοδος τοῦ πληθυσμοῦ ἀφ' ἐνὸς καὶ ἡ μετὰ τῆ μεταπολίτευσιν τοῦ 1843 ἰδίως αὐξήσις τῶν σχέσεων τῆς Πρωτεύουσας μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν κατέστησαν ἐπαισθητὰ τὸ τε δαπανηρὸν τοῦ βίου καὶ τὴν διὰ τοῦ Πειραιῶς συγκοινωνίαν, διότι ἡ σημερινὴ γεωργία καὶ κτηνοτροφία τῆς Ἀττικῆς δὲν δύνανται νὰ θρέψωσι τοὺς κατοίκους τῆς Πρωτεύουσας· πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τούτων ἐπροτάθησαν διάφορα μέσα. Οἱ μὲν ἐπρότειναν τὴν κατασκευὴν ἵπποσιδηροδρόμου ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ, δυναμένου εἰς εὐτελεῖς τιμὰς νὰ μεταβιβάξῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ μετακομίζῃ τὰ πράγματα· οἱ δὲ ἰσχυρίσθησαν, ὅτι πρέπει νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὰ ὑπάρχοντα μέσα τῶν ἐν χρήσει ἀμαξῶν καὶ λεωφορείων· καὶ ἄλλοι, τὴν κατασκευὴν σιδηροδρόμου, ὅπερ καὶ ἐγένετο δεκτόν· ἀλλὰ μολοντί παρῆλθον ἔκτοτε ἀρκετὰ ἔτη ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως τῆς ἐργολαβίας ταύτης, καὶ οὐδ' ἑναρξιν βλέπομεν τῶν ἐργασιῶν τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐκ τούτου δικαιούμεθα ν' ἀμφιβάλλωμεν περὶ τῆς πραγματοποιησεώς του. Διὰ τοῦτο ὅμως δὲν δυσαρεστούμεθα, φρονούντες ἐν πεποιθήσει, ὅτι δι' αὐτοῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἰκανοποιηθῶσι κατ' εὐχὴν αἱ ἀνάγκαι τῆς Πρωτεύουσας· πρέπει καθ' ἡμᾶς νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἄλλο μέσον συγκοινωνίας· τοῦ

μέσου δὲ τούτου θέλομεν περιγράψει κατωτέρω τὰ πλεονεκτήματα.

Ὡς ἐξετάσωμεν κατὰ πρῶτον ποῖαι καὶ πόσαι αἱ ἀνάγκαι τῶν Ἀθηνῶν, πῶς ἐνεργεῖται ἡ μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς συγκοινωνία, καὶ ἂν αὕτη θέλη βελτιωθῆ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου. Μετὰ ταῦτα θέλομεν ἔλθει εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ παρ' ἡμῶν προτεινομένου μέσου.

Ἡ συγκοινωνία προτίθεται τὴν μετακόμισιν Ἀ. ἀνθρώπων καὶ Β'. πραγμάτων παρὸς εἶδους.

Α'.

Μετακόμισις ἀνθρώπων.

Ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ καταβαίνωσιν εἰς Πειραιᾶ καὶ ν' ἀναβαίνωσιν ἐκείθεν πολλάκις τοῦ ἔτους οἱ Βουλευταὶ, οἱ Γερουσιασταὶ, οἱ πολυπληθεῖς μαθηταὶ, οἱ διὰ θέσεις, δίκας καὶ ἐμπορείαν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν εἰς Ἀθήνας ἐρχόμενοι, οἱ διοριζόμενοι καὶ παυόμενοι ὑπάλληλοι, οἱ χάριν περιηγήσεως ἐπισκεπτόμενοι τὰς Ἀθήνας, οἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ φέροντες ἐνταῦθα πρὸς πώλησιν τρόφιμα παντὸς εἶδους καὶ ἐμπορεύματα, οἱ συνοδεύοντες ἢ ἀναμένοντες συγγενεῖς ἢ φίλους ἐρχομένους ἢ ἀπερχομένους, καὶ τέλος ὀλόκληρος σχεδὸν ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηνῶν, ἀναβοκαταβαίνων ἅπαξ τοῦλάχιστον τῆς ἡμέρας καθ' ὅλον τὸ θέρος χάριν τῶν λουτρῶν καὶ πρὸς τούτοις αὐτοὶ οἱ κάταικοι τοῦ Πειραιῶς.

Καὶ οἱ μὲν εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐξ Ἀθηνῶν ἀπερχόμενοι ὑποβάλλονται εἰς τὰς ἐξῆς δαπάνας.

α) Δι' ἄμαξαν κατὰ μὲν τὴν ἀστυνομικὴν διατίμησιν 3 1/2 δραχμᾶς, συνήθως ὅμως δραχ. 5—8 ἐνίοτε καὶ 10 ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ.

β) Διὰ τὸ ἀκάτιον, ὅπερ ἐκ τῆς ἀκτῆς μεταφέρει αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ ἀτμοκινήτου δρ. 3—5 ἐνίοτε καὶ περιπλέον συνήθως δὲ προστίθεται καὶ τις πληρωμὴ εἰς ἀχθοφόρους, οἵτινες αὐθόρμητοι, ἀρπάζοντες ἐκ τῆς ἀμάξης, μετακομίζουσιν εἰς τὸ ἀκάτιον τὰ πράγματα τῶν ταξειδιωτῶν.

γ) Πολλοὶ καταβαίνουσιν εἰς Πειραιᾶ κατὰ τὴν ἐν τῷ δρομολογίῳ τοῦ ἀτμοκινήτου ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν, ἀλλὰ

πολλάκις, καὶ μάλιστα τὸν χειμῶνα, τὰ ἀτμοκίνητα φθάνουσι μετὰ πολλὰς ὥρας ἢ καὶ ἡμέρας, ὥστε ἀναγκάζονται οἱ ταξιδιώται νὰ ἐνοικιάζωσι δωμάτια εἰς ξενοδοχεῖον, ὑποθαλλόμενοι οὕτως εἰς νέαν δαπάνην 3—5 δραχμῶν καθ' ἑκάστην τὴν φορολογίαν ταύτην τελοῦσι καὶ ὅσοι, ἵν' ἀποφύγωσι τὴν ἐνοχλήσιν τῆς πρωΐας, καταβαίνουνσιν ἀφ' ἑσπέρας εἰς Πειραιᾶ.

Ἐὰν ἀθροίσωμεν τὰ ἔξοδα ταῦτα, θέλομεν εὑρεῖν ποσὸν ἀρκούντως μεγάλον, χωρὶς νὰ προσθέσωμεν τὰς ἡμεραργίας, τὰς ἀπεριγράπτους ἐνοχλήσεις ἐκ τῶν λεμβούχων (βαρκάριδων), συχνὰ δὲ καὶ τὰς ἀπωλείας τῶν πραγμάτων ὅστις ἐταξίδευσεν ἐνθυμείται καλῶς πόσον αἱ διακεκομμένα αὐταὶ μεταβιβάσεις καθιστῶσι τὸ ταξίδιον πολυδάπανόν καὶ ὀχληρότατον· καὶ

δ') Ὅσοι καταβαίνουνσιν εἰς Πειραιᾶ χάριν τῶν λουτρῶν κατὰ μὲν τὴν ἀστυνομικὴν διατίμησιν πλήρόνουσι δραχμὰς 7 διὰ τὴν ἄμαζαν, συνήθως ὅμως ἄνω τοῦ ποσοῦ τούτου· ὅλαι αἱ ἀνωτέρω δαπάναι δύνανται νὰ ὑπολογισθῶσιν εἰς ἓν ἑκατομύριον δραχμῶν κατ' ἔτος.

B'.

Μετακομίσεις πραγμάτων.

Ἐπειδὴ, ὡς εἶπαμεν ἤδη, τὰ προϊόντα τῆς Ἀττικῆς δὲν δύνανται νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων τῆς Πρωτευούσης, προμηθεύονται οὗτοι διὰ θαλάσσης ἐκ τε τῶν ἐπιτριχῶν τοῦ βασιλείου καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ σιτηρὰ, ζῶα, προϊόντα τῆς κτηνοτροφίας, ὀπώρας, ξυλείαν, καυσόξυλα, ἀνθρακας καὶ ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ ἐμπορεύματα· ὅλα δὲ ταῦτα, μετακομιζόμενα ἐκ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας, ἐπιβαρύνονται μὲ τὰ ἔξοδα τῆς μετακομίσεως· πολλὰ δὲ εἶδη καὶ μὲ τὸ κέρδος τῶν μεταπρατῶν, ὥστε πολλῶν τριούτων ἢ τιμῆ ἐν Ἀθήναις εἶναι πολὺ ἀνωτέρα τῆς ἐν Πειραιεῖ· καθόσον κυβερνῆται πλοιαρίων, ἀγοράζοντες εἰς τὰς νήσους καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς ἐδώδιμα κλπ. τὰ μετακομιζῶσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ, τὰ πωλῶσιν ἐντὸς τῶν ἀρασμένων πλοίων των. Ἐκ τῶν Ἀθηνῶν δὲ καταβαίνοντες οἱ μεταπράται, ἀγοράζωσιν αὐτὰ καὶ τὰ μεταπωλῶσιν ἐν τῇ Πρωτευούσῃ εἰς τιμὰς διπλασίας.

Οἱ δὲ φέροντες ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐμπορεύματα προσθέτουσιν εἰς τὰς τιμὰς αὐτῶν, ὅχι μόνον τὰ πολλαπλὰ ἔξοδα τῶν διαφόρων μετακομίσεων, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἡμεραργιῶν των, διότι

διὰ τὴν παραλαβὴν τῶν πραγματειῶν τῶν, μεταβαίνουνσι πολ-
λάκις εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἐμποδιζόμενοι οὕτως ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν.

Δὲν θέλομεν εἶσθαι μακρὰν τῆς ἀληθείας, ἐὰν ὑπολογίσωμεν
εἰς ἕτερον ἑκατομύριον τὰ μετακομιστικὰ καὶ τὰ πρόσθετα
κέρδη τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν μεταπρατῶν.

Ἀπὸ τὰς ἐνοχλήσεις καὶ τὰς πολλαπλᾶς δαπάνας, τὰς ὁποίας
ἀνωτέρω ἀπαριθμήσαμεν, θέλουσιν ἄρα γε ἀπαλλαχθῆ οἱ κάτοι-
κοι τῶν Ἀθηνῶν διὰ τρυ σιδηροδρόμου; τοῦτο ἐρχόμεθα νὰ
εἰξετάσωμεν.

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ταξειδεύει τις
ταχύτερα, ἀλλὰ, τὸ πλεονέκτημα τοῦτο εἶναι μέγα ἐπὶ ἐκτάσεων
μεγάλων οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μικρῶν διὰ τῶν σήμερον ἐν χολῆσει
παρ' ἡμῖν ἀμαξῶν διανύει τις τὴν μεταξύ τῶν δύο πόλεων ἀπό-
στασιν εἰς ἡμισίαν ὥραν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου θέλει διανύει
αὐτὴν εἰς 10 λεπτά ἴσως· ἀλλ', ἐὰν προσθέσωμεν τὸν χρόνον, ὃν
θέλει δαπανῆσει ὁ ταξειδιώτης διὰ νὰ λάβῃ τὸ εἰσιτήριον, νὰ
παρασταθῇ εἰς τὸ ζύγισμα τῶν πραγμάτων του, εἰς τὴν ἐκδο-
σιν τοῦ γραμματίου τῆς παραδόσεως αὐτῶν καὶ τῆς πληρωμῆς
τοῦ τυχόν ὑπερβάλλοντος βάρους, πρὸς δὲ καὶ τὸν χρόνον, καθ'
ὃν ὀφείλει νὰ περιμείνῃ ἐντὸς τοῦ πολυφορείου (wagon) τοῦ
σιδηροδρόμου μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ἀναχωρήσεως, τὴν χρονοτρι-
βὴν εἰς τὴν ἀπόστασιν καὶ εἰς τὴν παραλαβὴν τῶν πραγμάτων
του, θέλομεν εὑρεῖ, ὅτι οὐδεμία θέλει ὑπάρχει διαφορά ἕως πρὸς
τὴν ταχύτητα· ὅταν δὲ λάβωμεν ἀφ' ἑνὸς ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ πλη-
ρωμὴ τῶν θέσεων τοῦ σιδηροδρόμου δὲν θέλει εἶσθαι εὐθυνοτέρα
τῶν σημερινῶν ἀμαξῶν, οὔτε διὰ τοὺς ἀνθρώπου, οὔτε διὰ τὰ
πράγματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ὁ μὲν σιδηρόδρομος θέλει ἔχει
ὠρισμένας τινὰς ἀναχωρήσεις καθ' ἡμέραν, ἐν ᾧ σήμερον κατὰ
πᾶσαν στιγμὴν εὐρίσκει τις ἀμαξάν, ἀναχωροῦσαν διὰ τὸν Πει-
ραιᾶ καὶ τ' ἀνάπαλιν, ἀμφιβάλλομεν εἶναι πρῆπη νὰ ἀναγνωρί-
σωμεν ὑπεροχὴν εἰς τὸν ἐν λόγῳ σιδηρόδρομον.

Ἡ δὲ μετακόμισις τῶν πραγμάτων καὶ τῶν πραγματειῶν ἢ
διὰ τοῦ σιδηροδρόμου τούτου ἐνεργηθησομένη, θέλει ἀποβῆ δα-
πανηρώτερα καὶ ὀηληρώτερα τῆς σημερινῆς, καθόσον ἐκ τοῦ
τελωνείου Πειραιῶς ἢ ἐκ τῶν ἐκεῖσε ἀποθηκῶν τῶν ἐμπόρων
θέλει εἶσθαι ἀνάγκη φορτηγῶν ἀμαξῶν, αἵτινες νὰ μετακομίσωσι
τὰ ἐμπορεύματα εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ σιδηροδρόμου, ὅπου
θέλουσι ζυγισθῆ ταῦτα ἢ μετρηθῆ διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν κο-

μιστρων φθάνοντα δὲ εἰς τὴν ἐνταῦθα ἀποβάθραν, πάλιν διὰ φορτηγῶν ἀμαξῶν θέλουσι μετακομισθῆ εἰς τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα· ἀμφιβάλλομεν δὲ, ἂν ἐμπόρευμα παραδοθὲν εἰς τὴν ἐν Πειραιεὶ ἀποβάθραν, θέλει ποτὲ φθάσει αὐθημερὸν εἰς Ἀθήνας, συνήθως θέλουσι φθάσει μετὰ πολλὰς ἡμέρας· ἐνῶ, ἐὰν ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον τῆς ἢ φορτηγὸς ἀμαξά, θέλει φθάσει ταχύτερον εἰς Ἀθήνας, παρ' ὅσος χρόνος θέλει παρέλθει ἕως οὗ φθάσῃ ἢ σειρά τῆς, ἵνα παραδώσῃ τὸ ἐμπόρευμα εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ σιδηροδρόμου, οἵτινες θέλουσι τὸ ζυγίσει ἢ τὸ μετρήσει διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ γραμματίου τῆς παραδόσεως καὶ τῆς πληρωμῆς τῶν κομιστρων. Ἐπίσης δὲ χρόνος θέλει ἀπολεσθῆ διὰ τὴν ἐνταῦθα παραλαβὴν τοῦ ἐμπορεύματος, διότι πρῶτον μὲν θέλει ἀναζητηθῆ τοῦτο εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ σιδηροδρόμου, καὶ μετὰ ταῦτα θέλουσιν ἐκπληρωθῆ ὅλαι αἱ λεπτολόγοι διατυπώσεις πρὸς παραλαβὴν αὐτοῦ. Ἐὰν τώρα ὑπολογίσωμεν τὰ κόμιστρα ἀμάξης ἐκ τοῦ τελωνείου ἢ ἐκ τῶν ἀποθηκῶν εἰς τὸ ἐν Πειραιεὶ γραφεῖον τοῦ σιδηροδρόμου, τὰ τοῦ σιδηροδρόμου καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ἀποβάθρας αὐτοῦ εἰς τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα, θέλομεν ἔχει ποσὸν πολὺ ἀνώτερον τοῦ σήμερον ἐξοδευομένου διὰ τὴν αὐτὴν μετακόμισιν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται, ὅτι ὁ σιδηρόδρομος τοῦ Πειραιῶς οὐδεμίαν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ βελτίωσιν εἰς τὴν συγκοινωνίαν τῆς Πρωτευούσης. Λέγοντες δὲ τοῦτο, δὲν κηρυττόμεθα ἀπολύτως κατὰ τῶν σιδηροδρόμων, ἀπαγε τῆς βλασφημίας! ἀλλὰ κατὰ τοῦ μικροσκοπικοῦ τούτου σιδηροδρόμου, ὅστις, ἐν ᾧ θέλει ὑπαγάγει τὸν κόσμον εἰς ὅλας τὰς ὀχληρὰς διατυπώσεις καὶ τοὺς κινδύνους τῶν μεγάλων σιδηροδρόμων, οὐδόλως θέλει συντελέσει εἰς τὴν εὐπραγίαν τῶν κατοίκων τῆς Πρωτευούσης, μὴ δυνάμενος ν' ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς τῶν ἐνοχλήσεων καὶ τῶν διαφόρων δαπανῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὑποβάλλουσιν αὐτοὺς σήμερον αἱ ἀμαξαί, τὰ ἐν Πειραιεὶ ξενοδοχεῖα, οἱ ἀχθοφόροι καὶ οἱ βαρκαρίδες, οἵτινες δικαίως δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν ἢ μάστιξ τῶν ταξειδευόντων νομίζομεν μάλιστα, ὅτι οἱ ταξειδιῶται θέλουσι προτιμᾶ τὰς συνήθεις ἀμάξας, καὶ οἱ ἔμποροι τὰς φορτηγὰς καὶ θέλουσιν ἀποφεύγει τὸν σιδηρόδρομον ὡς δαπανηρότερον καὶ ὀχληρότερον· ταῦτα καλῶς γινώσκοντες οἱ ἐν Εὐρώπῃ ἐπιχειρηματίαι, ἀποφεύγουσι ν' ἀναλάβωσι τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐν λόγῳ σιδηροδρόμου.

Ἀποδειχθέντος τοῦ σιδηροδρόμου ἀνεπαρκοῦς, ἅς ἐξετάσωμεν

τὸ παρ' ἡμῶν προτεινόμενον μέσον τῆς συγκοινωνίας, ὅπερ ἐστὶν ἡ κατασκευὴ πλευστῆς διώρυγος εἴτε ἐκ τοῦ Πειραιῶς εἴτε ἐκ τοῦ Φαλήρου πρὸς τὸ κατάστημα τοῦ ἀερόφωτος ἢ τὴν πρῆν πλατεϊάν τοῦ Λουδοβίκου ἢ εἰς ἄλλην καταλληλοτέραν θέσιν, π. χ. διώρυξ ἀρχομένη ἐκ τῆς Φαληρικῆς ἀκτῆς καὶ διὰ τῆς κοίτης τοῦ Ἰλισσοῦ φθάνουσα μέχρι τῶν στηλῶν τοῦ Ὀλυμπίου Διός.

Περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς κατασκευῆς τοιχύτης διώρυγος κρίνομεν περιττὸν νὰ διαλάβωμεν, ὡς ἀναμφισβητήτου, μετὰ τὴν κατασκευὴν μάλιστα τοσούτων διωρύγων ἐν τῇ Εὐρώπῃ, μετὰ τὴν πλησιάζουσαν τομὴν τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ καὶ τὰς προτεινομένας τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ καὶ τοῦ τῆς Κορίνθου τὸ ζήτημα ἐλύθη καὶ δὲν ἐπιδέχεται συζήτησιν. Ἀλλὰ θέλομεν ἐξετάσει α) κατὰ πόσον θέλει συντελέσει εἰς τὴν γενικὴν εὐπραγίαν διώρυξ, καθιστώσα τὰς Ἀθήνας λιμένα θαλάσσιον, καὶ β) πόση ἢ πιθανὴ δαπάνη τῆς κατασκευῆς αὐτῆς.

Α'.

Ἐὰν κατασκευασθῇ ἡ ἐν λόγῳ διώρυξ, τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα ἐκ τῆς θαλάσσης θέλουσιν εἰσπλεῖε δι' αὐτῆς εἰς τὸν λιμένα τῶν Ἀθηνῶν καὶ θέλουσιν ἀποβιβάζει τὰς πραγματείας ἀμέσως εἰς τὴν ξηρὰν, ὅθεν θέλουσι μετακομίζεσθαι εἰς τὰ καταστήματα ἢ τὰς ἀποθήκας τῶν ἐμπόρων ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τῶν φορητῶν ἀκατατίων· τὰ δὲ πλοιάρια, τὰ μετακομίζοντα ἐδώδιμα καὶ λοιπὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου, ὡς καὶ τὰ διάφορα πλοῖα, τὰ εἰσπλέοντα εἰς τὸν λιμένα τῶν Ἀθηνῶν, θέλουσι φέρει εἰς τὴν Πρωτεύουσαν τὴν ἀφθονίαν καὶ εὐθυνίαν, διότι θέλουσι πωλεῖ ταῦτα ἐντὸς τοῦ λιμένος ἀμέσως πρὸς τοὺς καταναλωτὰς ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τῶν μεταπρατῶν. Εἰς δὲ τὰς διαφόρους ἀτμοπλοϊκὰς ἐταιρίας θέλουσι δοθῆ γήπεδα, ἐπὶ τῶν ὁποίων θέλουσιν οἰκοδομησεὶ τὰ γραφεῖα καὶ τὰς ἀποθήκας τῶν· τὰ δὲ ἀτμοκίνητα θέλουσι προσδένεσθαι εἰς τὴν ἀκτὴν, ὥστε ἐξ αὐτῶν ν' ἀποβαίνωσιν οἱ ἐπιβάται ἀμέσως εἰς τὴν ξηρὰν ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τῶν ἀκατίων καὶ τῶν βαρκάριδων, οὕτω λοιπὸν οἱ μὲν ταξειδεύοντες θέλουσιν ἀπαλλαγῆ τῶν σημερινῶν ἐνοχλήσεων καὶ τῶν πολλῶν δαπανῶν, οἱ δὲ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ἐν γένει θέλουσιν ἀγοράζει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου πολὺ εὐθυνότερα ἢ σήμερον, καθόσον εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὁ καταναλωτῆς πληρῶνει ὅλα τὰ πρόσθετα ἐξοδα τῶν ἐμπόρων, τὰ μετακομίστικὰ καὶ τὰ κέρδη τῶν μεταπρατῶν. Τὰ δὲ ἀτμοκίνητα τῶν δια-

φόρων ευρωπαϊκῶν γραμμῶν, προσοριζόμενα εἰς τὸν Πειραιᾶ δι' ὥρας τινὰς δὲν ἐπιτρέπουσι σήμερον εἰς τοὺς ἐπιβάτας τῶν ν' ἀνέρχωνται εἰς Ἀθήνας· γενομένης ὅμως τῆς διώρυγος, ὅλοι οὗτοι θέλουσιν ἐπισκέπτεσθαι τὰς Ἀθήνας, καὶ οὗτοι λογιζόνται εἰς πολλὰς ἑκατοντάδας ἐτησίως. Ἐκ τοιούτων δὲ ἐπισκέψεων δὲν θέλει εἶσθαι ἀσήμαντος ἢ τε ὕλική καὶ ἡ ἠθικὴ ὠφέλεια τῆς Πρωτευούσης.

Εἰ καὶ κατὰ τ' ἄλλα ἢ ἐκ τῆς διώρυγος ὠφέλεια θέλει εἶσθαι μεγίστη, ἡ δὲ διὰ τὰ θαλάσσια ὅμως λουτρά θέλει εἶσθαι ἀνυπολόγιστος· καθόσον τότε ὀλόκληρος ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηναίων θέλει λουεσθαι ἀνεξόδως εἰς τὴν διώρυγα ἢ εἰς τὸν λιμένα τῶν Ἀθηναίων, ἐν ᾧ σήμερον λούονται μόνον, ὅσοι δύνανται νὰ πληρώσωσιν ἀμαξάν· θέλει δὲ ὑπάρχει ὕδωρ ἀφθονοῦ καὶ πρόχειρον διὰ τὸ κατὰβρεγμα τῶν ὁδῶν κατὰ τὸ θέρος, καὶ πρὸς τοῦτοίς τὸ αὐχηρὸν τῆς ἀτμοσφαιράς θέλει ἐλαττωθῆ, διότι ἡ θαλασσιὰ αὔρα θέλει δροσίξει αὐτὴν κατὰ τὸ θέρος. Εἶναι δὲ περιττὸν νὰ εἴπωμεν κατὰ πόσον θέλει αὐξήσει τὴν ὠραιότητα τῆς Ἑλληνικῆς Πρωτευούσης ὁ λιμὴν καὶ ἡ ἀέναος κίνησις τῶν πλοίων καὶ τῶν ἀτμοκινήτων. Κοινωνικῶς δὲ θεωρούμενου τοῦ πράγματος, ἡ διώρυξ ὄχι μόνον θέλει ἐπιφέρει οἰκονομίαν δύο περίπου ἑκατομμυρίων, τὰ ὅποια σήμερον ἐκ περισσοῦ πληρόνουσιν οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηναίων καὶ οἱ ταξειδεύοντες, ἀλλὰ θέλει ἐπιτρέψει ν' ἀσχοληθῶν εἰς τὴν γεωργίαν ἢ εἰς ἄλλας βιομηχανίας τοῦλάχιστον 500 ἄνθρωποι καὶ ἄλλοι τόσοι ἵπποι, οἵτινες σήμερον ἐργάζονται διὰ τὴν συγκοινωνίαν τῶν δύο πόλεων καὶ 100 τοῦλάχιστον ναῦται καὶ ἀκάτια· ἀσήμαντος δὲ δὲν θέλει εἶσθαι καὶ ἡ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν καθημερινῶν ἐπισκευῶν τῶν ὀχημάτων καὶ τῶν φορτηγῶν ἀμαξῶν παντὸς εἶδους οἰκονομία.

B'

Τὸ σπουδαιότερον ζήτημα εἶναι τὸ τῆς δαπάνης· περὶ ταύτης δὲν δυνάμεθα νὰ ὀμιλήσωμεν μετ' ἀκριβείας πρὶν ἢ γίνωσιν, ὡς εἶπομεν, καταμετρήσεις καὶ χωροσταθμίσεις ἐπιστημονικαί, ἀλλὰ κατὰ προσέγγισιν καὶ ὑποθετικῶς· οὕτω λοιπὸν ὑποθέτοντες, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ διώρυξ θέλει ἔχει μῆκος μὲν ἑπτὰ χιλιομέτρων, πλάτος δὲ τριάκοντα μέτρων καὶ βάθος δώδεκα. Κατὰ μέσον ὄρον θέλει ἐξορυχθῆ ὕλη 2,520,000 κυβικῶν μέτρων· ἐκτιμώντες δὲ τὴν ἐργασίαν τῆς ἐξορύξεως εἰς 80 λεπτά ἕκαστον κυβικὸν μέτρον, κατὰ μέσον ὄρον εὐρίσκομεν τὸ

ποσόν τῶν δραχμῶν 2,016,000· εἰς τοῦτο δέον νά προσθέσωμεν ἐν ἑκατομμύριον δραχμῶν διὰ τὴν κατασκευὴν εὐρυχώρου ὀπισθοῦν λιμένος, δι' ἀποξημιώσεις καὶ καταστήματα, ὥστε τὸ ὅλον τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης θέλει ἀναβῆ εἰς τὸ ποσόν τῶν δραχμῶν 3,016,000· ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐλαφρυνθῆ, ὡς πρὸς τὴν δαπάνην, πωλοῦσα τὰ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ κατασκευασθησομένου λιμένος γήπεδα εἰς μεγάλας τιμὰς.

Ὁ μὲν σιδηρόδρομος, ὅστις, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, κατ' οὐδὲν θέλει βελτιώσῃ τὴν συγκοινωνίαν τῆς Πρωτευούσης, θέλει στοιχίσει περὶ τὰ τρία ἑκατομμύρια δραχμῶν, διὰ τὰ ὅποια ἡ Κυβέρνησις ἐγγυᾶται τόκον 6 0/0· ἔχει δὲ ἀνάγκη ἀνεάνω ἐπιδιορθώσεων καὶ ἀνανεώσεως τοῦ ὑλικοῦ του ὡς φθειρομένου· ἡ δὲ διώρυξ θέλει μὲν στοιχίσει ἅπαξ τὰ ὑπολογισθὲν ποσόν, ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα θέλουσι εἶσθαι πολὺ ἀνώτερα καὶ διαρκέστερα.

Ἄλλὰ τὴν δαπάνην τῆς κατασκευῆς τῆς διώρυγος πρέπει νά ἀναλάβῃ ἐταιρία, ἥτις πρὸς ἀποξημιώσεις τῆς νά λαμβάνῃ φόρον τινὰ ἀπὸ τὰ πλοία, ἢ ἡ Κυβέρνησις, ἥτις ν' ἀφήσῃ κατόπιν ὅλως ἐλευθέραν καὶ ἀφορολόγητον τὴν συγκοινωνίαν ταύτην; Τὸ πρῶτον εἶναι εὐκολώτερον καὶ ἐκ τῶν σήμερον συνηθιζομένων, διότι παντοῦ τὰ μεγάλα ἔργα δι' ἐταιριῶν γίνονται. Ἄλλ' ἡμεῖς ἠθέλομεν προτιμῆσαι ν' ἀναλάβῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου διὰ πολλοὺς λόγους. Εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἡ δαπάνη εἶναι μεγάλη καὶ μάλιστα εἰς τὰς σημερινὰς δυσχερείας τοῦ ταμείου, ἀλλὰ θέλομεν ὑποδείξει τρόπον, δι' οὗ ἡ δαπάνη δύναται νά ἐλαττωθῇ κατὰ πολὺ διὰ τὴν Κυβέρνησιν.

Ἡ δαπάνη αὕτη ἀντιπροσωπεύει κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας, ἐν μέρει δὲ καὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν ἐργαλείων· καὶ τὴν μὲν ἐργασίαν δύναται νά ἔχῃ ὀλιγοεξόδως ἡ Κυβέρνησις διὰ τῶν πολλῶν καταδίκων, τοὺς ὁποίους διατηρεῖ εἰς διαφόρους φυλακὰς τοῦ Κράτους με ἀδροτάτας δαπάνας, ὅχι μόνον διὰ τὰς φυλακὰς, διὰ τὴν τροφήν, ἐνδυμασίαν καὶ λοιπὴν αὐτῶν περιποίησιν, ἀλλ' εἶναι ἠναγκασμένη νά διατηρῇ πλεόν τῶν χιλίων στρατιωτῶν μόνον διὰ τὴν φρούρησιν αὐτῶν, ὥστε ἐὰν ταῦτα πάντα λογισθῶσιν εἰς χρήματα, θέλομεν ἄνευ ὑπερβολῆς εὐρεῖ ποσόν ἀνώτερον τοῦ ἑκατομμυρίου, τὴν ἐτησίαν τοῦ Κράτους δαπάνην διὰ τοὺς καταδίκους καὶ τὴν ἀφαίρεσιν πολλῶν χειρῶν ἀπὸ ὠφελίμων ἐργασιῶν. Ἐὰν λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσκει νά μεταχειρισθῇ τοὺς καταδίκους διὰ τὴν κατα-

σκευὴν τῆς διώρυγος, δὲν μένει ἀμφιβολία, ὅτι τὸ ἔργον ἤθελεν ἀποτελεσθῆ ἐντὸς 3—4 ἐτῶν· ἀρχῆς δὲ οὕτω γενομένης, τοῦ λοιποῦ οἱ καταδίκιοι ἤθελον ἀποβαίνειν ὠφέλιμοι εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν, ἐπασχολούμενοι εἰς τοιαῦτα πάντοτε ἔργα· καὶ διαρκούσης μὲν τῆς ποινῆς τῶν νὰ μὴ ᾖναι βάρος τῆς κοινωνίας, τὴν ὁποίαν εἶχον τὴν ἀτυχίαν ἢ ἀδικήσῃσι διὰ τῶν ἐγκλημάτων· ὅσοι δὲ ἐξέλθῃσι ποτε τῶν δεσμοτηρίων νὰ ᾖναι συνηθισμένοι εἰς τὴν ἐργασίαν, ὥστε νὰ μὴ ἐμπίπτωσιν εἰς ἀκηδῖαν ἢ ἀπελπισίαν καὶ ἐντεῦθεν νὰ βέπωσιν πάλιν εἰς τὴν ὁδὸν τῶν ἐγκλημάτων.

Εἶναι δὲ γνωστὸν, ὅτι τοὺς καταδίκους παντοῦ ἐνασχολοῦν εἰς δημόσια ἔργα. Ἡ Γαλλία, ἀφοῦ πολλοὺς τούτων ἔχει ἐργαζομένους εἰς τοὺς ναυστάθμους, στέλλει καὶ πλείστους κατ' ἔτος εἰς τὴν Καϊάνην, ὅπου ἐργάζονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ἄλλας βιομηχανίας. Ἡ Ῥωσσία ἔχει διὰ τοὺς καταδίκους ἀποικίας, ὅπου ἐργάζονται διὰ τὴν Κυβέρνησιν. Ἐσχάτως δὲ κατεσκευάσθη ἐν Ῥωσσίᾳ σιδηροδρόμος μόνον ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν καταδίκων, (ὄρα ἐφημ. τῶν Συζητήσεων τῆς 3 Δεκεμβρίου 1863). Ἐν ταῖς Παραδουναβίαις Ἡγεμονίαις οἱ καταδίκιοι ἐργάζονται εἰς τὰ ἀλατορυχεῖα. Ἡ δὲ Τουρκία παρεχώρησε, πρὸς τὴν ἐταιρίαν τοῦ μεταξὺ Ῥουχτσουκίου καὶ Βάρνης κατασκευαζομένου σιδηροδρόμου, χιλιάδας τινὰς καταδίκων, ἵνα ἐργασθῶσιν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρόμου τούτου καὶ τινος λιμένου πλησίον τῆς Βάρνης.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὄχι μόνον ἔχει δικαίωμα νὰ χρησιμοποίησιν τοὺς καταδίκους, ἀλλὰ μάλιστα καὶ καθήκον ἐπιβαλλόμενον αὐτῇ ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου, οὗτινος τὸ ἄρθρον 9 ἔχει ὡς ἑξῆς. «Οἱ εἰς δεσμὰ διὰ βίου καταδικασμένοι ὑποβάλλονται καὶ εἰς δημόσια ἔργα»· δὲν εἶναι δὲ ἀμφιβολία, ὅτι καὶ οἱ εἰς εἰρκτὴν καὶ φυλάκισιν καταδικαζόμενοι θέλουν προτιμᾶ νὰ ἐργάζωνται εἰς τὸ ὑπαιθρον καὶ ἢ ἀναπνέωσιν καθαρὸν ἀέρα, παρὰ νὰ σήπωνται εἰς τὰ σκοτεινὰ καὶ δυσώδη δεσμοτήρια· ἢ μὴ ἐκτέλεις δὲ τῆς ἀνωτέρω διατάξεως τοῦ νόμου δὲν καθιστᾶ ἄρα γε ἐλλειπῆ τὴν μέχρι τοῦδε ἐπιβαλλομένην εἰς τοὺς καταδίκους ποινήν; ἀφίνομεν κατὰ μέρος πόσον ὠφέλιμος ἤθελεν ἀποβῆ ἡ ἐργασία καὶ εἰς τὴν ὑγείαν αὐτῶν τῶν καταδίκων.

Ἐκτὸς τούτου δυνατὸν εἶναι νὰ χρησιμοποιοιθῆ καὶ μέρος τοῦ στρατοῦ διὰ τοῦ σχηματισμοῦ λόχων τῶν σκαπανέων δι' ἐθε-

λοντῶν ἐξ ὄλων τῶν ὄπλων τοῦ στρατοῦ· ὅταν ἡ Κυβέρνησις ὀρίσῃ ἐπιμίσθιον τι εἰς ἕκαστον στρατιώτην, ταχθισόμενον εἰς τοὺς λόχους τῶν ἐθελοντῶν σκαπανέων, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ταχέως θέλουσι σχηματισθῆ οἱ λόχοι οὗτοι, διότι οἱ στρατιῶται μας, λαμβανόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τῶν γεωργικῶν οἰκογενειῶν, ἔχουσι τὰς ἐξείς τῆς ἐργασίας. Εἶναι δὲ ἄλλως τε καὶ κοινωνικῶς ἀναγκαῖον, ὅπως μὴ ἀπομάθωσιν οὗτοι τὰς πρὸ τῆς κατατάξεως ἐξείς των· διότι ἄλλως, ἀποκαθιστάμενοι φυγόπονοι, ὅταν μετὰ τὴν λήξιν τῆς θητείας των ἐξέλθωσι τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, δὲν θέλουσιν ἔχει διάθεσιν πρὸς τὴν ἐργασίαν, καὶ φόβος εἶναι μήπως τραπῶσι πρὸς βίον ἔκρυθμον· οὕτω δὲ χρησιμοποιοῦμενοι οἱ στρατιῶται θέλουν δικαίως ὀνομασθῆ οἱ σκαπανεῖς τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν διὰ τῆς ἐκμεταλεύσεως τῶν δύο τούτων ἐμψύχων πόρων (οἷτινες ἐκ χειρῶν σήμερον ἀργῶν θέλουσι μεταβληθῆ εἰς κεφάλαια παραγωγικά), ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δύναται ὄχι μόνον τὸ προκείμενον ἔργον νὰ κατορθώσῃ, ἀλλὰ νὰ δώσῃ καὶ τὴν πρώτην ὠθησιν εἰς τὰ δημόσια ἔργα, τῶν ὁποίων ὁ τύπος μας ἔχει ἀπόλυτον καὶ κατεπείγουσαν ἀνάγκην.

Ἐπανερχόμενοι δὲ εἰς τὸ προκείμενον λέγομεν ὅτι ἡ κατασκευὴ τῆς ἐν λόγῳ διώρυγος θέλει φέρει οἰκονομίαν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πρωτευούσης ἑκατομμυρίων τινων ἐτησίως διὰ τε τῆς εὐθυρίας τῶν ἀναγκαίων τοῦ βίου καὶ διὰ τῆς ἀποφυγῆς πολλῶν δαπανῶν τῶν ταξειδιωτῶν· καὶ διὰ τῆς οἰκονομίας ταύτης ἐπὶ ἔτη τινα θέλει ἀναπληρωθῆ ἡ δαπάνη τῆς κατασκευῆς τῆς διώρυγος, ἥτις θέλει εἶσθαι αἰωνία· εἶναι δὲ τοσοῦτον μέγα τὸ συμφέρον τῆς Πρωτευούσης, ὥστε δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι οἱ οἱ κάτοικοι αὐτῆς εὐχαρίστως ἤθελον δεχθῆ νὰ ὑποβληθῶσι καὶ εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν, ὅπως συντελέσωσιν εἰς τὸ ὠφελιμότερον τοῦτο ἔργον· δὲν θέλει δὲ βοηθήσει ὀλίγον τὸ ἔργον τοῦτο ἡ Κυβέρνησις, ἂν, ἀφοῦ χαράξῃ τὰς γραμμάς τῆς διώρυγος, ἐπιτρέψῃ νὰ γίνωσιν ἐντὸς αὐτῶν κεραμμιδοκάμινα· τότε πολλοὶ χιλιάδες κυβικῶν μέτρων τοῦ χώματος θέλουν μεταβληθῆ ταχέως εἰς κεράμους, οἷτινες ἐξαγόμενοι διὰ τὴν Τουρκίαν θέλουν φέρει καὶ ἀρετὰ χρήματα· ἂν δὲ κατορθωθῆ καὶ ἡ τομὴ τοῦ Ἴσθμου τῆς Κορίνθου καὶ ἡ ἀποξήρανσις τῆς Κωπαίδος διὰ διώρυγος ἀποληγούσης εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Ἀθηνῶν, ὥστε νὰ ἐνεργῆται διὰ τοῦ ὕδατος ἡ μετακόμεσις τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν προϊόντων ἐκ τῶν μεσογείων ἐπαρχιῶν τῆς Δεβαδειας καὶ τῶν Θηβῶν, δὲν μένει ἀμφιβολία, ὅτι καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς

Ἑλληνικῆς Πρωτεύουσας θέλει αὐξηθῆ ταχέως καὶ ὑπερμέτρως, καθόσον εἶναι γνωστὸν ὅτι ἢ μετὰ τῆς θαλάσσης συνάφεια πολλῶν Πρωτεύουσῶν συνετέλεσεν εἰς τὸν μέγαν αὐτῶν πληθυσμὸν· διότι ἢ θαλασσοπλοία, προμηθεύουσα εὐκολίας τοῦ βίου, συντελεῖ θαυμασίως εἰς τὴν αὐξησιν τοῦ πληθυσμοῦ. Δὲν ἐκινήθη ἄρᾳ γε ὑπὸ τοιοῦτου τινὸς λόγου ὅτε Μέγας Κωνσταντῖνος, μεταθέσας τὴν Πρωτεύουσαν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ἀπὸ τόπον μεσόγειον, ὅπου ὁ λαὸς ἐμαστίζετο συχνὰ ὑπὸ σιτοδείας καὶ παντοδαπῶν ἐλλείψεων, εἰς τὸ παράλιον Βυζάντιον, καὶ ὁ Μέγας Πέτρος, καταστήσας Πρωτεύουσαν τῆς αὐτοκρατορίας του, ἀντὶ τῆς μεσογείου Μόσχας, τὴν παράλιον Πετρούπολιν; Σήμερον δὲ διὰ ποίαν ἄλλην αἰτίαν προτίθενται νὰ καταστήσωσι τοὺς Παρισίους λιμένα θάλασσιον; Δὲν συνδέουσι ἄρᾳ γε τὴν Πρωτεύουσαν τῆς Γαλλικῆς Αὐτοκρατορίας μετὰ τῆς θαλάσσης ἄπειροι σιδηρόδρομοι; ἄλλως δὲ οὐδεμία ἄλλη Πρωτεύουσα ἐποποθετήθη οὕτω κακῶς ὡς ἡ Ἑλληνικῆ, μακρὰν δηλαδὴ τῆς θαλάσσης καὶ οὔτε κἂν εἰς τὰς ὄχθας ποταμοῦ ἀνάου καὶ πλευστοῦ κειμένη.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω δίδομεν ἀπλῶς νύξιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοιαῦτα δὲ ζητήματα συζητοῦνται καὶ λύονται καθ' ἡμέραν εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον· παρ' ἡμῖν ὅμως πρὸ τινων ἐτῶν ἦτον οἰκτερισμὸς ἄξιος, ὅστις ἤθελε ριψοκινδυνεύσει νὰ γράψῃ ἢ νὰ ὀμιλήσῃ περὶ τοιοῦτων, σπανίως δὲ ὑπουργὸς ἐτόλμησε νὰ σκεφθῆ καὶ ν' ἀναφέρῃ περὶ ἔργου ἐπαγγελλομένου μεγάλην εἰς τὸ ἔθνος ὠφέλειαν.

Εὐτυχῶς σήμερον τὰ πάντα μετεβλήθησαν· ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου κάθηται Ἡγεμὼν δημοφιλῆς, ἀρετῶν ὄντως βασιλικῶν καὶ διαθέσεων λαοσωτηρίων· ἢ μέχρι τοῦδε διαγωγῆ Αὐτοῦ ἐδικαίωσε πληρέστατα τὰς προσδοκίας τοῦ ἔθνους. Ἡ εὐκρίνεια, ἢ χρηστότης καὶ ἢ τιμιότης, ἅτινα εἶναι ἀρεταὶ τῆς νεαρᾶς ἡμῶν δυναστείας, θέλουσι εἶσθαι τοῦ λοιποῦ καὶ τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα τῶν ἰκανῶν ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ πλησιάσῃσι τὸν Θρόνον. Οἱ μέλλοντες ν' ἀναμιγνύονται εἰς τὰ πολιτικὰ δὲν ἔχουσι ἀνάγκην νὰ διαστρέφωσι τὸν νοῦν των, ὅπως συστηθῶσιν ἄς σκέπτονται νυχθημερὸν περὶ κοινωφελῶν ἔργων καὶ ἄς ἐτοιμάζονται νὰ τὰ ἐκτελῶσιν, ὅταν περιέλθωσιν εἰς τὰ πράγματα· δὲν θέλουσι πλέον ἀπαντήσαι τὸ ἀναποφάσιστον καὶ τὰς ἀπελπιστικὰς ἀναστολάς τοῦ παρελθόντος. Ἡ νέα βασιλεία ὄχι μόνον ἀποδέχεται τὰ καλὰ, ἀλλὰ προτρέπει, παρακαλεῖ μάλιστα ἢ καὶ προκαλεῖ εἰς ταῦτα τὴν εὐγενῆ ἀμιλλαν τῶν τέκνων τῆς πατρίδος.

Ἡ Κυβέρνησις ἔχει πατριωτισμὸν καὶ φιλοτιμίαν, δυστυχῶς ὅμως ἢ ἔλλειψις εἰδικῶν ὑπουργείων τῶν δημοσίων ἔργων εἶναι ὁ βράχος, εἰς ὃν συντρίβονται αἱ μεγάλαι ἰδέαι καὶ τὰ ἐθνῶφιλά σχέδια ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐθνοσωτηρίου μεταβολῆς ὡς ἐπεύση εἰς σύστασιν τοῦ εἰρημένου ὑπουργείου καὶ ἔστω βέβαιος, ὅτι θέλει προσφέρει μεγίστην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν πατρίδ, διότι διὰ τῆς ἐνασχολήσεώς μας εἰς δημοσία καὶ παραγωγὴ ἔργα καὶ θέλομεν ἀπαλλαχθῆ τῶν περιστοιχουσῶν ἡμᾶς δυσχερειῶν καὶ βαδίσει ταχέως πρὸς τὸν πολιτισμὸν.

Ὡς πρὸς τὸ προκαείμενον δὲ ἔργον ἤθελεν εἶσθαι καλὸν νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀμέσως ἐπιστημονικαὶ καταμετρήσεις καὶ ὑπολογισμοί, ὥστε ἐὰν ἀποδειχθῆ, ὡς ἐλπίζομεν, τὸ εὐχερὲς τῆς ἐπιχειρήσεως, ἡ Κυβέρνησις νὰ διαλύσῃ τὸ μετὰ τοῦ ἐργολάβου τοῦ σιδηροδρόμου συμβόλαιον καὶ νὰ ἐνασχοληθῆ εἰς τοῦτο δραστηρίως, ὅπως ἐπιταχύνη τὴν ἄρσιν τῶν μαστιζουσῶν τὴν Ἑλληνικὴν Πρωτεύουσαν δυσχερειῶν.

Φ

Περὶ καταλλήλου κατασκευῆς καὶ χρήσεως τοῦ ὀρροῦ τοῦ γάλακτος.

Ὁ ὀρρὸς τοῦ γάλακτος, τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον τυρόγαλον, εἶναι τὸ ἀθωότερον καὶ τὸ προχειρότερον ὑπακτικὸν ἢ εὐκοίλιον καθάρσιον, τὸ ὅποιον δύναται τις νὰ μεταχειρισθῆ κατὰ τὸ ἔαρ. Συνήθως δὲ μεταχειρίζονται αὐτὸν, οἱ διαρκῶς πάσχοντες δυσκοιλίτητα, οἱ καθεστικῶτα εἶον διάγοντες, καὶ συνήθως ἕνεκα τούτου ἐνοχλούμενοι εἴτε ὑπὸ διαρκoὺς δυσκοιλίτητος, εἴτε καὶ ὑπὸ ἄλλων αιμορροϊδικῶν καλουμένων ἐνοχλήσεων ὠφελιμὸς εἶναι ἐπίσης ὁ ὀρρὸς τοῦ γάλακτος καὶ παρὰ τοῖς πάσχουσιν ὀχληρότατον κνισμὸν ἕνεκα ἐκζέματος, ἢ ἄλλου τινὸς ἐξανθήματος κατὰ τὰ αἰδοῖα, ἢ καὶ καθ' οἶόν δὴ ποτε ἄλλο μέρος τοῦ δερματος. Ἀνακούφισιν μεγάλην φέρει ἐπίσης ἡ χρῆσις τοῦ ὀρροῦ τοῦ γάλακτος καὶ παρὰ τοῖς λεγομένοις ὑποχονδριακοῖς, αἵτινες συνήθως μὲν οὐδὲν σπουδαῖον νόσημα πάσχουσιν, αἰωνίως ὅμως παραπονοῦνται νῦν μὲν ὑφ' ἑνὸς εἶδους παθήσεως, νῦν δὲ ὑφ' ἑτέρου, καὶ πάντοτε νομίζουσιν, ὅτι πάσχουσι σπουδαίως.